



# OŚWIATOWY MIEJSKI SERWIS INFORMACYJNY GLIWICE



3/2011 (16) czwartek, 24 marca 2011 r.

BEZPŁATNY MIESIĘCZNY DODATEK DLA DZIECI

## SPOTKANIA ZE SZTUKĄ – ZE SZTUKĄ NA TY

okiem  
psychologa



*Czarodziejska godzina tworzenia,  
Najpiękniejsza z wszystkich godzin życia*

Kazimierz Przerwa-Tetmajer

Dziecko – w sposób naturalny – jest twórcą, a jego ekspresja twórcza wynika z potrzeb psychicznych. Niczym nieskrępowane lepi kulki z gliny, ziemi, bawi się w piasku, tworząc wspaniałe budowle, brodzi w kałużach. W ten sposób zdobywa wiedzę o świecie, który je otacza, i wykazuje dużą wrażliwość na napływające z niego bodźce. Dostrzega piękno w dziełach malarzy, pisarzy, poetów, muzyków i odczuwa potrzebę wyrażania go w swojej twórczości artystycznej.

Kształcenie i wychowanie dziecka powinno zmierzać do:

- wprowadzenia w świat wartości sztuki,
- aktywizowania w procesie odbioru jej wytworów,
- i zachęcania do twórczości artystycznej.

Kiedy, w jakim wieku należy wprowadzać dzieci w świat kultury i sztuki? Jak to robić? Kiedy zacząć? Ewa Świerżewska, twórczyni i redaktor naczelna portalu [Qlturka.pl](http://Qlturka.pl), twierdzi, że „nie ma żadnych ograniczeń wiekowych. Wszystko zależy od formy, w jakiej kultura czy sztuka zostaną zaserwowane”. Najważniejsze dla nas powinno być zadowolenie dzieci i radość widoczna w trakcie tworzenia.

Oferta kulturalna dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym jest dość bogata i obejmuje różnego rodzaju kółka i warsztaty – plastyczne, muzyczne, spotkania z literaturą w bibliotekach, spektakle teatralne, koncerty.

Bardzo ważne jest to, aby nie zmuszać dzieci do udziału w tych spotkaniach, wybranych przecież przez nas, dorosłych. Dla dziecka powinna to być zabawa, a nie przymus. Warto jednak pokazywać dzieciom jak najwięcej – zabrać je do teatru, na koncert, do muzeum i obserwować ich reakcje. Pozwoli to nam bardzo szybko zorientować się, jaki rodzaj twórczości czy aktywności kulturalnej odpowiada naszemu dziecku najbardziej i sprawia mu przyjemność.

Kontakt ze sztuką daje dziecku nie tylko przyjemność, ale też uwrażliwia je, rozwija wyobraźnię, poszerza ogólną wiedzę – wpływa więc na jego ogólny rozwój. Nie do przecenienia są również nabywane przy tej okazji umiejętności funkcjonowania w grupie

rówieśniczej, współdziałania oraz zachowania się w różnych sytuacjach i miejscach.

Udział dziecka w zajęciach plastycznych, muzycznych czy teatralnych, poza tym, że stymuluje jego rozwój poznawczy i emocjonalny, ma także walory terapeutyczne. Na przykład muzyka, wprowadzając w odpowiedni nastrój, wy-

zwala pożądane uczucia i emocje, łagodzi i rozładowuje stres, pobudza rozwój u dzieci autystycznych i nadpobudliwych. Z kolei działania plastyczne dają wiele radości, przynoszą odprężenie i rozładowują napięcie.

Wiktorija Gomolla  
psycholog

Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej  
w Gliwicach



foto: S. Michalska



## „MAŁY SŁOWNIK”

**SZTUKA** – „Różne talenty, np. śpiewanie, tańczenie, malowanie” (Zuzia, lat 7)

1. «dziedzina działalności artystycznej wyróżniana ze względu na reprezentowane przez nią wartości estetyczne; też: wytwór lub wytwory takiej działalności»
2. «umiejętność wymagająca talentu, zręczności lub specjalnych kwalifikacji» (Słownik Języka Polskiego, PWN)

**ARTYSTA** – „Ten, który nosi ze sobą wielką sztukę i umie malować” (Zuzia)  
«osoba uprawiająca jakąś dziedzinę sztuki» (Słownik Języka Polskiego, PWN)

**TEATR** – „Takie zbierowisko aktorów, którzy się przebierają i pokazują różne przedstawienia” (Szymon, lat 7)

1. «instytucja, organizacja zajmująca się wystawianiem utworów scenicznych; też: zespół ludzi pracujących w tej instytucji»
2. «budynek, pomieszczenie przystosowane do wystawiania utworów scenicznych»
3. «widzowie zebrani na przedstawieniu»
4. «dziedzina sztuki polegająca na realizowaniu scenicznych utworów literackich» (Słownik Języka Polskiego, PWN)

**FILM** – „Takie coś, co jest wyświetlane w telewizji albo w kinie” (Szymon)  
«seria następujących po sobie obrazów z dźwiękiem lub bez dźwięku, wyrażających określone treści, utrwalonych na nośniku wywołującym wrażenie ruchu; też: utwór artystyczny wykorzystujący tę technikę» (Słownik Języka Polskiego, PWN)

**TANIEC** – „Taniec to poczucie w sobie lekkości i siły, delikatności i gracji” (Zuzia)  
«rytmiczne ruchy ciała wykonywane w takt muzyki» (Słownik Języka Polskiego, PWN)

**MALARZ** – „Maluje piękne obrazy” (Zuzia)  
«artysta zajmujący się malowaniem obrazów» (Słownik Języka Polskiego, PWN)

**RZEŹBIARZ** – „Rzeźbi pomniki” (Szymon)  
«rzeźba – dzieło sztuki wykonane w kamieniu, drewnie, gipsie itp.» (Słownik Języka Polskiego, PWN)

**POETA** – „Wymyśla i recytuje wiersze” (Szymon)  
«autor utworów literackich pisanych wierszem» (Słownik Języka Polskiego, PWN)

**SZKIC** – „Obraz narysowany ołówkiem, niepokolorowany” (Zuzia)  
«wstępny projekt czegoś, co ma być wykonane; też: rysunek przedstawiający główne zarysy czegoś» (Słownik Języka Polskiego, PWN)

**MUZEUM** – „Miejsce, gdzie się ogląda stare i prehistoryczne rzeczy” (Szymon)  
«instytucja gromadząca, przechowująca i konserwująca zbiory z różnych dziedzin kultury, sztuki, nauki lub techniki i udostępniająca je publiczności w formie wystaw» (Słownik Języka Polskiego, PWN)

**GALERIA SZTUKI** – „Tam się organizuje wystawy, na przykład najlepszych obrazów” (Zuzia)  

1. «kolekcja dzieł sztuki istniejąca jako samodzielna instytucja lub stanowiąca dział w muzeum»
2. «salon wystawowy, w którym sprzedaje się dzieła sztuki» (Słownik Języka Polskiego, PWN)

Ania (mama) oraz  
Zuzia i Szymon (uczniowie I klasy, bliźnięta) Proksowie

## ZE SZTUKĄ NA TY

Sztuka budzi w nas różne skojarzenia. Dla jednych jest to działalność twórcza, dla innych słowo, które zawiera w sobie wszelkie przejawy takiej działalności: muzykę, malarstwo, rzeźbę, film itp. W jeszcze innym znaczeniu możemy mówić o sztuce jako ważnym nośniku kultury, czymś, co pozwala kolejnym pokoleniom odtwarzać realia czasów wcześniejszych. Jednak niezależnie od tego, jak będziemy rozumieć to pojęcie, musimy pamiętać, że zdolności zarówno do tworzenia, jak i prawidłowego odbioru sztuki kształtują się w dziecku już od najmłodszych lat.

W wieku 2 lat dzieci zaczynają tworzyć pierwsze „dzieła”. Te dziełce bazgroły, często bezkształtne i dla nas niezrozumiałe, są podstawową formą ekspresji małego człowieka. Rysunki tworzone przez dzieci nie są tylko próbą odwzorowania rzeczywistości.

Mają pokazać otoczeniu całą wiedzę twórcy o otaczającym go świecie. Wszelkie przejawy działalności dziecka na polu sztuki są dla niego zabawą. Warto pamiętać, że dziecko swoją niezależną twórczością może chcieć nam coś przekazać, dlatego też lepiej pozostać biernym obserwatorem i nie narzucać tematu dzieła. U starszych dzieci poczucie zabawy zostaje zastąpione świadomością tego, że rysowanie, granie na jakimś instrumencie czy lepienie z plasteliny to akt twórczy. Jest to początek etapu, w którym dziecko odbiera samego siebie jako twórcę sztuki. Zamiast spontanicznej ekspresji pojawia się dbałość o szczegóły i chęć jak najwierniejszego odwzorowania rzeczywistości. Warto zauważyć, że dziecko, które tworzy i czerpie z tego radość, w zależności od rodzaju uprawianej sztuki rozwija swoje kompetencje w różnych kierunkach, np. muzycy często są świetnymi matematykami.

Z drugiej strony dzieci są także odbiorcami sztuki. Dzięki obco-



waniu z jej wytworami wyrabiają w sobie poczucie estetyki. Często może nas dziwić gust naszej pociechy, to, co ją w sztuce interesuje. W tym aspekcie dużo zależy od rodziców – od tego, czy sami są aktywnie zaangażowanymi odbiorcami sztuki, czy też odkrywanie tego świata ograniczają do obejrzenia filmu w telewizji. Dzieci, szczególnie młodsze, odbierają sztukę prostolinijnie, chociaż nierzadko logika, z jaką interpretują wytwory kultury, może nas zaskakiwać. Obcowanie z muzyką, literaturą, rysunkiem, teatrem lub filmem stanowi element konieczny do prawidłowego rozwoju naszych dzieci.

Warto wspierać dziecko w jego pierwszych wyprawach w świat sztuki. Działania podejmowane pod kierunkiem profesjonalistów nie tylko pozwolą rozwinąć poznane talenty, ale być może przyczynią się także do odkrycia tych, o których istnieniu nie wiedzieliśmy. Ogromną pomocą dla rodziców, poza lekcjami przedmiotów obowiązkowych, mogą być zajęcia dodatkowe wybierane z bogatej oferty gliwickich przedszkoli i szkół, a także Młodzieżowego Domu Kultury.

Pokażmy dzieciom jak najwięcej dóbr kultury i sztuki. Nie zniechęcajmy się, jeśli nasze próby nie od razu wzbudzą zachwyty. Żeby dziecko mogło zostać odbiorcą sztuki, musi wiedzieć, z jakich pokładów może czerpać. Inwestujmy w nasze dziecko – może w przyszłości będzie malarzem lub kompozytorem?

Jacek Tarkota  
dyrektor Gliwickiego  
Ośrodka Metodycznego

*Muzyka to sztuka cieszenia się i smucenia bez powodu*

Tadeusz Kotarbiński

*Nie tylko sztuka i wiedza, ale także cierpliwość musi być częścią dzieła*

Johann Wolfgang Goethe

*Piękno rzeczy śmiertelnych mija, lecz nie piękno sztuki*

Leonardo da Vinci

*Sztuka to wielkie ucho i wielkie oko świata: słyszy i widzi – i ma zawstydzić, drażnić, budzić sumienie*

Joseph Conrad

opracowała Daria Major

## Labirynty wychowania

### Twoje dziecko artystą?

Czy odkryłeś już w swoim dziecku artystę? Czy przekonałeś się, że ekspresja twórcza jest niezwykłą terapią, także w przypadku dzieci „niegrzecznych”?

Tego typu odkrycia mają miejsce podczas zajęć pozalekcyjnych, gdzie nikt nie maluje na czas ani na ocenę. Dzięki niecodziennej atmosferze pracowni plastycznej pod okiem inspirującego artysty dziecko, nawet to „niegrzeczne”, zatapia się w tworzeniu – wyrażaniu siebie.

– *Ideą pracowni jest stworzenie optymalnych warunków dla dzieci chcących rozwijać swoją wrażliwość na sztukę oraz kształtować wrodzoną ekspresję twórczą – mówi Sebastian Michałuszek, instruktor malarstwa i fotografii w Młodzieżowym Domu Kultury w Gliwicach, twórca Pracowni Pod Preclem. – Staram się realizować koncepcję pracy z dziećmi opartą przede wszystkim na wyeksponowaniu wrodzonej ekspresji dziecka. Przyznaję, że twórczość dzieci jest dla mnie wielką inspiracją do własnego tworzenia form plastycznych, w przestrzeni rysunku i fotografii.*

Najmłodsze dzieci spotykają się w Pracowni Pod Preclem regularnie podczas wtorkowych warsztatów: – *To czas, kiedy dzieci nawiązują ze sobą relacje, dzielą się pomysłami, determinują do aktywnego, twórczego działania – mówi pan Sebastian.*

Tworząc, dzieci zachowują się swobodnie i spontanicznie: – *Zajęcia są superowe! Lubię, kiedy pan Sebastian nam tłumaczy, jaka techniką będziemy rysować – mówi siedmioletnia Ania.*

Aktywność pracowni często wykracza poza programowe działania warsztatowe. Przywołać tu można między innymi warsztaty twórcze organizowane dla dzieci z Domu Dziecka nr II w Gliwicach czy niedawne spotkanie warsztatowe z dziećmi z zespołem Aspergera, które często określane są jako „niegrzeczne”. Jeśli zauważasz niepokojące objawy w zachowaniu swojego dziecka, możesz szukać informacji na stronie [www.autyzm.edu.pl/powody-do-niepokoju.html](http://www.autyzm.edu.pl/powody-do-niepokoju.html).

Na zajęcia do MDK swoją sześciuosobową grupę podopiecznych przyprowadziły dwie terapeutki, Grażyna Szczęśna i Agnieszka Kapcewicz: – *Przyszlśmy, aby przepracować z grupą zachowania społeczne. Dzieci szły do pracowni z oporem, ale podczas zajęć się ożywiły. Malowanie wzbudziło w nich pozytywne emocje, posługują się jasnymi, intensywnymi barwami – mówi pani Agnieszka, polecając jednocześnie interesującą lekturę: Temple Grandin „Byłam dzieckiem autystycznym” oraz Donna Williams „Nikt nigdzie”.*

Wszystkie projekty Pracowni Pod Preclem mają charakter integracyjny. Wymiana myśli, pomysłów i wspólne artystyczne działania zdają się być nieocenione w prawidłowym rozwoju dzieci. – *Najważniejsze dla mnie jest, aby na zajęciach w Pracowni Pod Preclem dziecko zrozumiało, że jest jednostką, która bez skrępowania ma prawo wyrażać swoje myśli i emocje, oddając się różnorodnym działaniom plastycznym – wyznaje Sebastian Michałuszek.*

Beata Stradowska  
pedagog, organizator imprez masowych  
Młodzieżowy Dom Kultury w Gliwicach





# Mądra Misiowa Głowa

## TEATRALNA WYKREŚLANKA

Odszukaj w diagramie następujące wyrazy: MIMIKA, MOWA, KUKIEŁKA, SZTUKA, SUFLER, KURTYNA, SCENA, AKTOR. Wyrazy umieszczone są pionowo, poziomo, ukośnie i wspak.

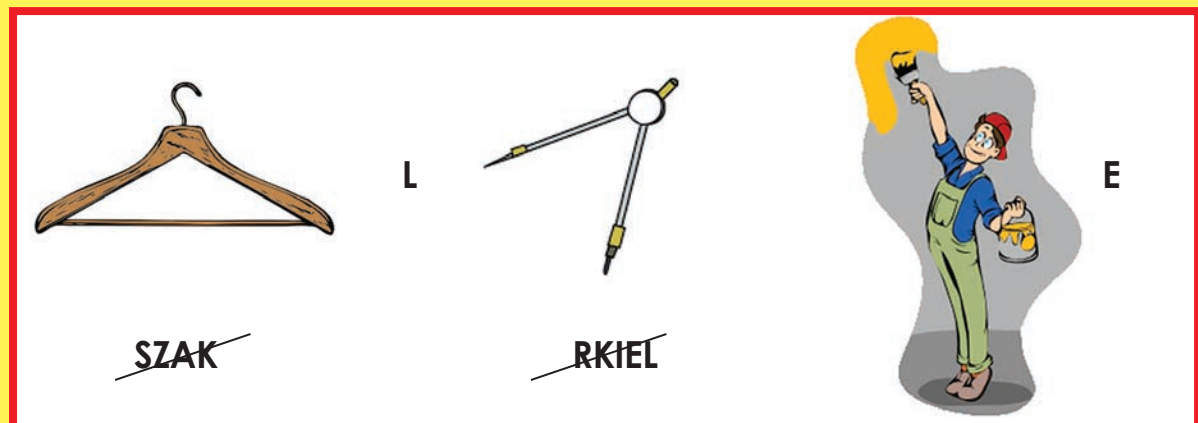
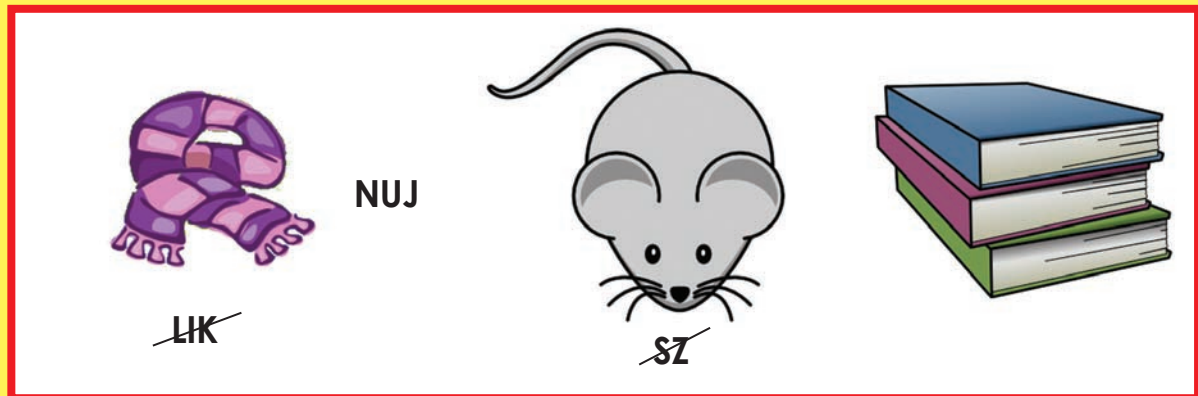
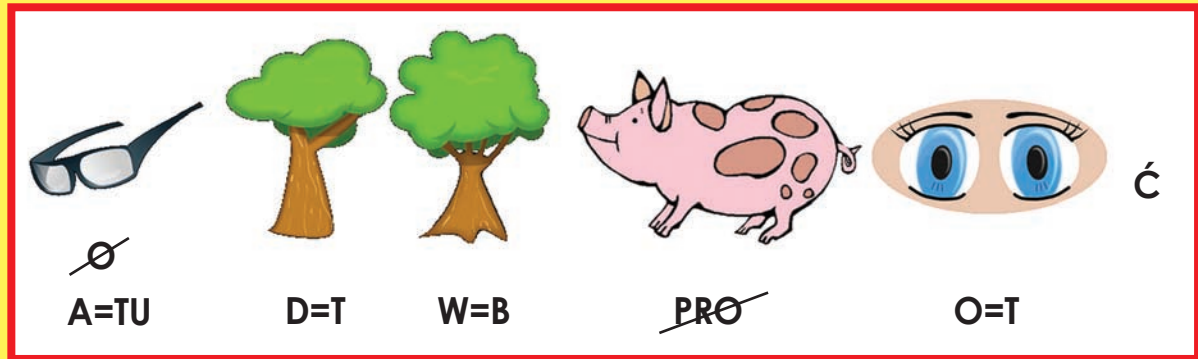
S	A	K	T	O	R	G	A	I	K
D	U	A	B	K	G	W	K	M	S
K	M	F	A	M	O	A	L	I	R
U	O	N	L	M	D	N	A	M	O
K	W	S	I	E	T	Y	B	I	Y
I	T	Z	A	M	R	T	Y	K	L
E	S	T	I	S	T	R	L	A	A
Ł	R	U	D	R	Y	U	R	B	T
K	O	K	C	F	A	K	U	L	O
A	H	A	C	M	S	C	E	N	A

Agnieszka Kołacz  
nauczycielka Szkoły Podstawowej nr 21  
w Gliwicach



# Mądra Misiowa Głowa

## ROZWIĄŻ REBUSY



Anna Seredyńska-Spieszko  
nauczycielka w Gimnazjum nr 3  
w Gliwicach



## WIOSENNY GOŁĄB

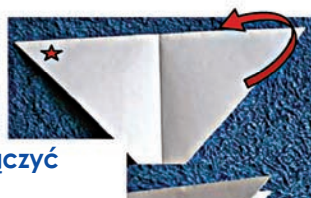


1. Arkusz papieru formatu A4 zagnij i przytnij, jak pokazano na rysunku. Zachowaj odcięty pasek.

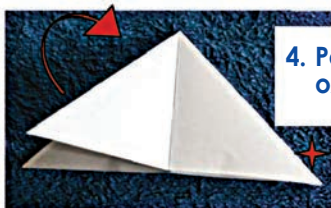


### Wykonanie gołębia

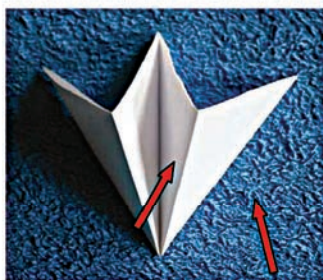
2. Arkusz zegnij na pół po przekątnej.



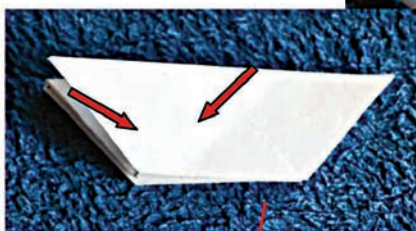
3. Powtórnie zagnij, aby połączyć oznaczone wierzchołki.



4. Ponownie obustronnie zagnij do oznaczonego wierzchołka.

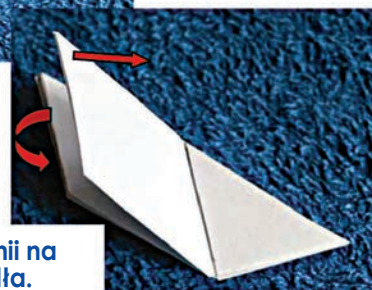


5. Postaw na dłuższej krawędzi, rozłóż i zagnij oba wierzchołki do środka.

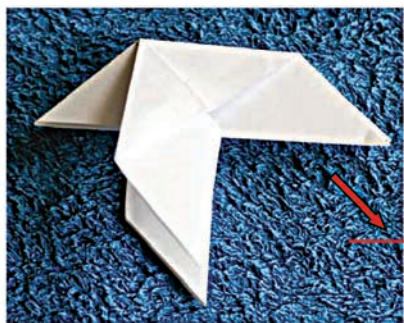


6. Złóż.

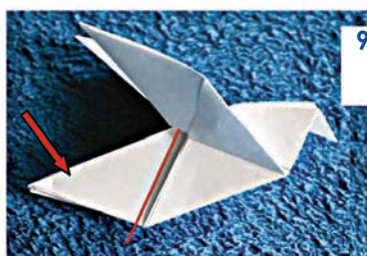
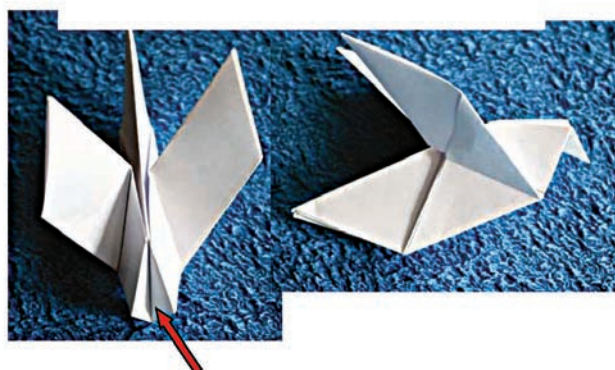
7. Odegnij obustronnie po linii na zewnątrz, formując skrzydła.



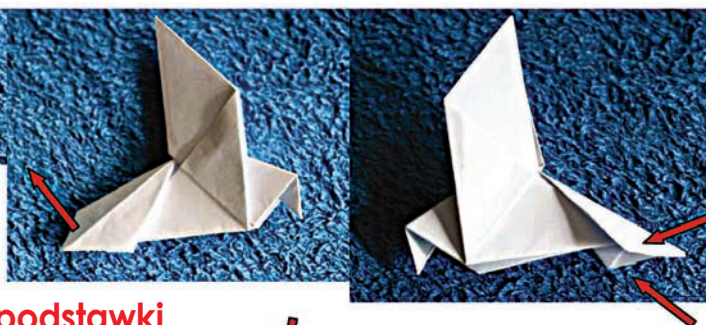




8. Uformuj głowę, zginając róg po linii do wewnątrz.



9. Uformuj ogon, zginając wierzchołek po linii do wewnątrz. Następnie rozprostuj i obustronnie dociśnij.



### Wykonanie podstawki



10. Odcięty pasek zagnij wzdłuż na pół, następnie jeszcze raz na pół. Zaznacz miejsce zgięcia 6 cm od krawędzi.



11. Zagnij w zaznaczonym miejscu. Wzmocnij podstawę, wciskając róg po linii do wewnątrz. Równoległe do podstawy uformuj uchwyt i osadź na nim gołębia.

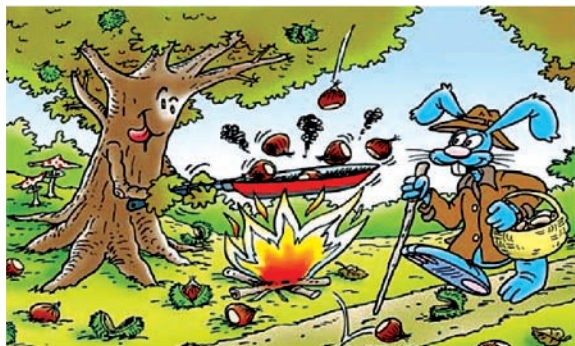


**i gołąbek gotowy do lotu!**



# Mądra Misiowa Głowa

## 1) Znajdź różnice



## 2) Namaluj ilustrację do wiersza Zbigniewa Herberta „Pudełko zwane wyobraźnią”

Zastukaj palcem w ścianę  
z dębowego klocka  
wyskoczy  
kukulka  
wywoła drzewa  
jedno i drugie  
aż stanie  
las

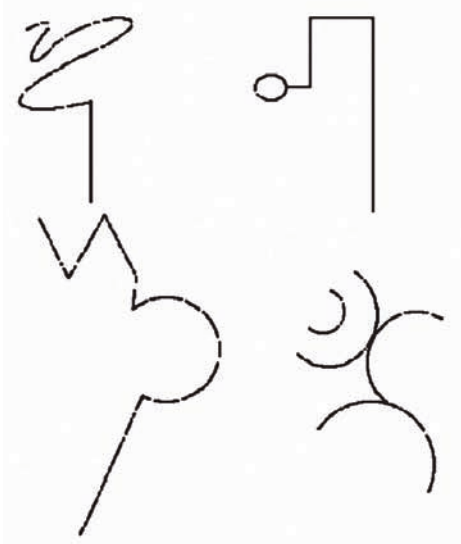
zaświstaj cienko –  
a pobiegnie rzeka  
mocna nić  
która zwiąże góry z dolinami

Chrząknij znacząco –  
oto miasto  
z jedną wieżą  
szczybatym murem  
i domkami żółtymi  
jak kostki do gry

teraz  
zamknij oczy  
spadnie śnieg  
zgaśi  
zielone płomyki drzew  
wieżę czerwoną

pod śniegiem  
jest noc  
z błyszczącym zegarem na szczycie  
sową krajobrazu

3) Użyj wyobraźni i namaluj obraz, na którym znajdują się wszystkie przedstawione poniżej kształty. Wskazane jest, by były one częścią większego i bardziej złożonego elementu. Przedstawione obiekty można dowolnie obracać, ale nie można zmieniać ich pierwotnej formy.



### Rozwiązanie zad. 2 z poprzedniego numeru MM

Nie pasuje element nr 6. Wszystkie pozostałe są tak skonstruowane, że małe figury na obwodzie są innego typu niż figura podstawowa.

### Rozwiązanie zad. 3 z poprzedniego numeru MM

Mędrzec poradził księżętom, by się zamienili wielbłądami. Ten książe, który dotrze do miasta pierwszy, odziedziczy królestwo, ponieważ jego wielbłąd przegra (teraz dosiada go drugi książe).

Stella Zaborowska-Nawrath  
Wydział Kultury  
i Promocji Miasta





## DZIECI O SOBIE I ŚWIECIE

- *Mama – mamusia, buć – bucik, sztuka – sztuczka... Czy to to samo?*
- *Sztuka i sztuczka różnią się literami, w sztuczce jest ich więcej. I sztuka jest wtedy, gdy ktoś robi coś ładnego, na przykład modele z papieru albo ładną zabawkę, a sztuczka to gdy klaun robi śmieszne rzeczy – zauważył Łukasz.*
- *Sztuka, to gdy ktoś coś namaluje, ulepi z gliny, zaśpiewa i zatańczy. A sztuczka to taka gwiazda zrobiona na rękach – zauważyła Amelka.*
- *I jak czarodziej wyczaruje królika z kapelusza. A sztuka to układanie puzzli, malowanie, czyli jak jakiś malarz namaluje obraz... Tylko nie pamiętam jak on się nazywał – dodała Agnieszka.*
- *Ja wiem, Leonardo da Vinci namalował „Pannę z łasiczką” – wtrąciła Ania.*
- *A może „Dagę z łasiczką”?*
- *Tak, tak. Moja mama mówi, że ja też mam talent do rysowania, tylko nie wychodzą mi ramiona u człowieka – zmartwiła się Ania.*
- *Każdy z nas ma jakiś talent, tylko musimy go w sobie odkryć i rozwijać, nie zniechęcać się.*
- *No właśnie, jak tańczymy w przedszkolu, na początku nam nie wychodzi. Staramy się wszystko robić ładnie, bez pomyłek i na występie się już dziecku bardzo dobrze udaje. Bo sztuka powinna być ładna – dodał Michałek.*
- *Czy sztuka jest człowiekowi potrzebna?*
- *Tak, żeby można było trochę zarobić – stwierdziła Amelka.*
- *Żeby świat był piękniejszy – dodał Łukasz.*
- *I żeby było kolorowo... – zauważyła Agnieszka.*

**Anna Pacoń,**  
nauczycielka Przedszkola Miejskiego nr 40  
w Gliwicach i jej wychowankowie



### REDAKCJA:

Wydział Kultury i Promocji Miasta:  
Monika Grzechyńska (opracowanie graficzne),  
Bożena Harazim (sekretarz redakcji)  
– harazim\_b@um.gliwice.pl,  
Daria Major (gry i zabawy)  
Anna Proksa (tekst i zdjęcia)  
Stella Zaborowska-Nawrath (teksty)  
Anna Zygmantowska (korekta)

### PRZYGOTOWANIE MATERIAŁÓW I TEKSTÓW:

Agata Cira, Eugeniusz Sztokato,  
Anna Seredyńska-Spieszko (Gimnazjum nr 3)  
Dorota Iwanek i Anna Pacoń  
(Przedszkole Miejskie nr 40)

Agnieszka Janowska-Chwaliszewska  
(Wydział Edukacji UM Gliwice)

Agnieszka Kołacz i Anna Krasowska (Szkoła  
Podstawowa z Oddziałami Integrycyjnymi nr 21)  
Beata Stradowska (Młodzieżowy Dom Kultury)  
Magda Kowalczyk (Gimnazjum nr 14)

### OPIEKA MERYTORYCZNA:

Wiktoria Gomolla (Poradnia  
Psychologiczno-Pedagogiczna)  
Jacek Tarkota (Gliwicki Ośrodek Metodyczny)

### ADRES REDAKCJI:

ul. Zwycięstwa 21, 44-100 Gliwice  
tel. 32/239-12-91  
e-mail: kp@um.gliwice.pl



## KROK PO KROKU • KOLCZYKI OZDOBIONE DECOUPAGE'EM



1. Potrzebne będą: bazy do kolczyków, papierowa serwetka, nożyczki, pędzel, gąbka, klej bezbarwny po wyschnięciu, farba akrylowa, lakier.



2. Farbą akrylową w kolorze fioletu serwetki malujemy bazy do kolczyków. Ślady pędzla wyrównujemy gąbką.



3. Wycinamy wzory z serwetki – do zdobienia użyjemy tylko pierwszej z drukowanej warstwy.



4. Do kleju dodajemy wodę, dokładnie mieszamy.



5. Układamy wycięte wzory w kompozycję.



6. Kolejno przyklejamy fragmenty serwetki.



7. Na wierzchnią stronę serwetki nakładamy pędzlem rozwodniony klej!



8. Delikatnie nakładamy klej od środka wzoru ku brzegom, wyrównując zmarszczki papieru.





9. Oklejamy brzo-  
gi, uważając,  
żeby nie po-  
drzeć serwetki.



10. Pozostawiamy  
kolczyki do  
wyschnięcia.



11. Wyschnięte  
kolczyki pokry-  
wamy warstwą  
lakieru do de-  
coupage'u lub  
zwykłego lakie-  
ru bezbarwne-  
go do drewna.



12. Montujemy  
zawieszki.



13. Kolczyki  
gotowe!

Opracowała:  
Miłka Karpacka  
instruktor  
pracowni rzeźby i plastyki  
w Młodzieżowym Domu Kultury

**Akademia Przedszkolaka**  
pod opieką Małgorzaty Nowotnik  
z Młodzieżowego Domu Kultury  
w Gliwicach zaprasza  
na wystawę małych artystów  
do Biblioteki Miejskiej przy Placu Inwalidów  
Wojennych 3 - wypożyczalnia książek  
dla dzieci

wystawę można oglądać  
przez cały marzec  
w godzinach otwarcia  
biblioteki

Zajęcia Akademii Przedszkolaka odbywają się w MDK, ul. Barlickiego 3, sala 14; pn. i śr. w godz. 15:45-18:30

Logo: MŁDZIEŻOWY DOM KULTURY GŁIWICE





# Wiosna w Muzeum

## CZY ZNACIE POSTAĆ ERNSTA WILHELMA KNIPPLA?

Proponujemy Wam zabawę w detektywów. Poniżej jedna z prac artysty w dwóch wersjach. Pierwsza to prawdziwa praca, na drugiej w tajemniczy sposób zniknęło kilka elementów – znajdźcie je.

Dla tych, którzy potrafią czytać, przygotowaliśmy krótką historię Ernsta Wilhelma Knipppla z pomocnym słowniczkiem trudniejszych pojęć. Ci, którzy sztuki czytania jeszcze nie opanowali, mogą poprosić o pomoc mamę, tatę, starsze rodzeństwo lub jeszcze kogoś innego. Miłej lektury!

Ernst Wilhelm Knippel urodził się w 1811 r. Był przedstawicielem tzw. kowarskiej szkoły grafiki, skupiającej kilkunastu twórców. Działali oni w Kowarach na Dolnym Śląsku i wykonywali prace o charakterze pamiątkowym oraz ilustracje do przewodników turystycznych po Sudetach. Ujmujące obrazy Knipppla w znacznym stopniu przyczyniły się do rozstąpienia tych okolic. Od 1840 r. prowadził własne wydawnictwo. E. W. Knippel zmarł w Kowarach, był honorowym obywatelem tej miejscowości. Mieszkańcy Kowar szybko jednak o nim zapomnieli – jego grób został tak zniszczony, że już 40 lat po jego śmierci nikt nie wiedział, gdzie spoczywa niegdysiejszy mistrz.

W zbiorach Muzeum w Gliwicach znajduje się kolekcja ponad stu rysunków, litografii<sup>1</sup> czarno-białych oraz podkolorowanych gwaszem<sup>2</sup> i akwarelą<sup>3</sup> z lat 1840-1858 przedstawiających początki przemysłu na Górnym Śląsku, widoki pierwszych kopalń, hut oraz panoramy śląskich miast. Wiele z uwiecznionych blisko 160 lat temu widoków i obiektów można odnaleźć dzisiaj.



Obraz oryginalny



Obraz z brakującymi elementami

1 Litografia – (lithos – gr. kamień i graphos – gr. pisać) to technika graficzna polegająca na drapaniu wzoru w kamiennej płycie (współcześnie także w płycie metalowej), którą pokrywa się farbą i tworzy odbitki na papierze.

2 Gwasz – farba wodna z domieszką kredy lub bieli; jest farbą kryjącą, czyli można nią zamalować poprzednie warstwy. Obecnie gwasz, popularnie nazywany farbą plakatową, sprzedawany jest w tubkach lub w słoiczkach. Farbę rozcieńczamy wodą, a malujemy pędzlem na papierze lub kartonie.

3 Akwarela – (włoskie acquarello, od acqua – woda) to farba wodna, która w przeciwieństwie do opisanego wcześniej gwaszu nie jest farbą kryjącą, dlatego nie możemy nią całkowicie zamalować poprzednich warstw.

Muzeum w Gliwicach, ul. Dolnych Wałów 8a  
info@muzeum.gliwice.pl, tel. (48) 32 231 08 54  
[www.muzeum.gliwice.pl](http://www.muzeum.gliwice.pl)

Godziny otwarcia:  
wtorek, czwartek: 11.00-18.00  
środa, piątek: 9.00-15.00  
sobota, niedziela: 10.00-15.00



**ROSIE DICKINS**

## **Moja pierwsza książka o sztuce**

Warszawa, DELTA, 2009



Bardzo barwna książka pt. „Moja pierwsza książka o sztuce” omawia 32 dzieła najsłynniejszych artystów z różnych epok historycznych. Z dziecięcą prostotą i wyobraźnią wytłumaczono, co to jest sztuka i jakie znaczenie ma dla człowieka, dlaczego powstały wielkie dzieła i co skłoniło artystów do ich tworzenia. Opisano techniki powstawania obrazów, a także krótko przedstawiono biografie poszczególnych artystów. W książce polecane są również linki do ciekawych stron internetowych, dzięki którym dzieci

mogą poszerzyć swoją wiedzę o sztuce. Ta pozycja to prawdziwa uczta kolorów, pełna graficznych i humorystycznych wstawek. Wspaniale przeprowadzi nasze dzieci przez fascynującą, pełną estetycznych doznań podróż w świat sztuki.

opracowała: Małgorzata Wesołowska  
Dział Instrukcyjno-Metodyczny  
Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gliwicach

## **praca zbiorowa, H. Anna Czechowska Sztuka dla małych**

Warszawa, „G+JRBA”, 2010; Seria: NATIONAL GEOGRAPHIC



Książka pt. „Sztuka dla małych” jest inspirującym wprowadzeniem do fascynującego świata sztuki. Okładka wita czytelnika niekonwencjonalną formą otwartej ramy obrazu. W tej barwnej i bogato ilustrowanej pozycji nasze pociechy znajdą cenne informacje dotyczące różnych stylów w sztuce, sylwetek artystów oraz technik wykonania poszczególnych dzieł. Jest to podróż przez sztukę od czasów prehistorycznych do współczesnych. Młody czytelnik będzie zachwycony różnorodnością kolorów i ilustracji oraz wspaniałymi

fotografiami największych dzieł sztuki. Każda strona zaskakuje oryginalnością formy i treści przekazu.

opracowała: Małgorzata Wesołowska  
Dział Instrukcyjno-Metodyczny  
Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gliwicach

**BEATRIX KOŁOSKA,  
INGRID MARKERT**

## **Nie ma czasu dla księżniczki**

Kielce, „Jedność”, 2002



Książka zawiera scenariusze przedstawień kukielkowych dotyczących dziecięcych problemów. Proponowane przedstawienia poruszają ważne i bliskie dzieciom tematy, takie jak samotność wynikająca z braku przyjaciół, kłótnie między rodzeństwem, nuda prowadząca do nadmiernego oglądania telewizji czy niskie poczucie własnej wartości. Za pomocą scenariuszy autorki pragną także uwrażliwić młodego widza na problemy osób starszych, dzieci niepełnosprawnych oraz przybliżyć takie istotne problemy społeczne, jak odpowiednie traktowanie do zwierząt czy ochrona środowiska naturalnego. Jak piszą we wstępie same autorki, dzięki fascynacji oraz emocjonalnemu zaangażowaniu, z jakim dzieci oglądają przedstawienia, łatwiej też wchłaniają prezentowane treści.

Zawarte w książce scenariusze przedstawień mogą być wykorzystywane zarówno przez profesjonalne, jak i amatorskie grupy teatralne, a także przez wychowawców i pedagogów w pracy z dziećmi. Dzieci mogą odgrywać niektóre role same – dzięki temu udział w przedstawieniu może dla nich mieć również wartość terapeutyczną. Taka aktywność nie tylko może pomóc przezwyciężyć lęki i kompleksy, ale także uczyć pracy w grupie. Dzięki aktorskiemu zaangażowaniu w przedstawienie dziecko pokonuje własne słabości, uczy się empatii, odkrywania i nazywania własnych uczuć. Poza tym wspólne przygotowywanie przedstawienia to przecież świetna zabawa!

opracowała: Izabella Adamczak  
Dział Instrukcyjno-Metodyczny  
Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gliwicach





# Wiosna w Kinie AMOK



## CO SŁYCHAĆ W FILMIE?

### WSZYSTKO PO KOLEI, CZYLI FILMOWCY OPOWIADAJĄ OBRAZAMI

Tym razem celem spotkania jest zwrócenie uwagi na film jako na opowiadanie w obrazkach. Dzieci dowiedzą się, dlaczego filmowcy najpierw rysują swoje filmy i czy film to taki ruchomy komiks. Uczestnicy zajęć zostaną podzieleni na grupy i sami narysują swój własny film. Jednak rysowanie obrazków to dopiero część zadania – będzie je jeszcze trzeba dobrze poukładać, żeby historia była zrozumiała dla wszystkich, no i oczywiście skleić, dlatego w czasie zajęć dzieci poznają także nowe filmowe słowa – KADR i MONTAŻ.

Projekcja bajek: Lodowa góra, Złota jabłoń, Dar Skarbnika lub Szewc Kopytko i Kaczor Kwak (wielokrotnie nagradzane bajki powstałe w TV Studiu Filmów Animowanych w Poznaniu).

Kino AMOK tym razem przeznaczona swoją ofertę edukacyjną dla przedszkoli. Od lat z dużym sukcesem organizujemy Młodzieżową Akademię Filmową (w skrócie MAF), przeznaczoną dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Zeszłoroczne, bardzo częste, wizyty przedszkolaków w naszym kinie utwierdziły nas w przekonaniu, że już na tym etapie rozwoju ważne jest kształtowanie wrażliwości i przygotowywanie dzieci do świadomego odbioru sztuki filmowej. W związku z tym od listopada zapraszamy grupy przedszkolne wraz z opiekunami na zajęcia PRZEDSZKOLNEJ AKADEMII FILMOWEJ.

Warsztaty (dla grup ok. 30-osobowych) prowadzone będą w atrakcyjnej dla najmłodszych widzów formie, z wykorzystaniem gier, zabaw, konkursów, projekcji multimedialnych, zajęć plastycznych. Dzieci nakręcą krótkie scenki filmowe, udźwiękowią film. Będą miały okazję zwiedzić wszystkie zakamarki kina, stosownie do tematyki zajęć. Ucząc, nie zapomnimy jednak o dobrej zabawie. Każdorazowo warszatom towarzyszyć będzie ok. 30-minutowa projekcja bajek (czas trwania całości – ok. 70 min).

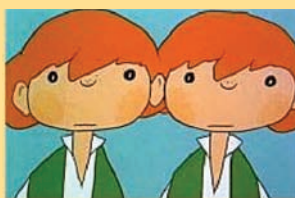
Cykl potrwa do czerwca. Raz w miesiącu otrzymają państwo propozycję spotkania na dany miesiąc. Cena udziału to 8 zł od osoby.

Zgłoszenia przyjmujemy w biurze kina – tel. 32/238-25-01 [biuro@amok.gliwice.pl](mailto:biuro@amok.gliwice.pl).

Serdecznie zapraszamy  
na poranek  
BAJKI I BAŚNIE  
„MOJEGO” DZIECIŃSTWA  
3 kwietnia 2011 o godz. 11.00  
Naszym gościem  
specjalnym będzie  
CZESŁAW MOZIL

Znany jako Czesław Śpiewa  
wokalista, kompozytor,  
producent i akordeonista,  
juror w programie X Factor.

Na dużym ekranie czekają na Was:



Przedszkolna Akademia Filmowa w kinie Amok w Gliwicach rozkręciła się na dobre.

Zajęcia o postaciach z bajek przypadły na czas karnawału. Pozwoliły dzieciom poznać tajniki charakterystyki filmowej. Wielu członków akademii poznało je na własnej skórze. Niektórzy na chwilę wytysili, inni postarzeliby się o dobre siedemdziesiąt lat, a pewnemu chłopcu w jednej chwili wydłużył się nos (a wcale nie miał na imię Pinokio). Nawet panie przedszkolanki odważyły się paradować w peruce hrabiny czy... czarownicy. Jeśli wówczas spotkałeś na ulicy postać z grubymi białymi brwiami i białą twarzą, łudząco podobną do Królowej Śniegu albo muszkietera z czarnymi wąsami i brodą, to na pewno byli to członkowie naszej Akademii.

Justyna Sieradzka-Bizoń





# Wiosna w MDK-u



## Miasto moich marzeń

Gazety, czasopisma, magazyny, żurnale – obecne są w naszym życiu codziennym. Grube i cienkie, kolorowe i czarno-białe, wydawane na papierze wysokiej albo bardzo niskiej jakości. Jedne kolekcjonujemy, inne szybko trafiają do śmietnika lub na makulaturę. Jednak nawet codzienne gazety, drukowane na kiepskim papierze są wdzięcznym tworzywem w twórczej pracy z dziećmi. Papier gazetowy możemy modelować, sklejać, łączyć zszywkami, ciąć, rwać czy malować i – co bardzo ważne – pozyskanie tego surowca prawie nic nie kosztuje.



W spotkaniach o charakterze twórczym z dziećmi i młodzieżą wielokrotnie korzystałem z gazet. Poniżej opiszę jedno ze spotkań z uczniami szkoły podstawowej i gimnazjum, które miało miejsce w Młodzieżowym Domu Kultury w ramach zajęć w czasie ferii zimowych. Wykorzystaliśmy wtedy gazety, taśmy, sznurek, nożyczki, zszywacz oraz płytę z nagranyymi dźwiękami miasta (odgłosy ruchu ulicznego, kościelnych dzwonów, autobusu, klaksonów, szelest liści, odgłos motocykla, gwar kibiców na stadionie, głosy ludzi, szczekanie psów, szum fontanny, bicie miejskiego zegara, szum rzeki lub potoku, gwar na targu itp.).

## Przebieg spotkania:

Usiądźcie wygodnie i wsłuchajcie się w dźwięki miasta (odtworzymy płytę CD).

Na kartce opiszcie wszystko, co usłyszeliście. (W przypadku mniejszych dzieci prowadzący notuje na dużym arkuszu papieru wszystkie wypowiedzi).

Jak wygląda miasto? Z czego się składa?

Na podstawie swoich notatek opowiedzcie o mieście, w którym mieszkacie. Czy chcielibyście coś w nim zmienić?

Zastanówcie się, jakie powinno być miasto Waszych marzeń? Co w nim powinno być? Jak Waszym zdaniem powinno wyglądać?

A teraz zbudujcie miasto z gazet, używając taśmy samoprzylepnej, zszywek i sznurka. Niech to będzie miasto Waszych marzeń.

Każdy z uczestników wybiera dla siebie odpowiednie miejsce w sali i buduje wymyśloną przez siebie budowlę, ulicę, drzewa, krzewy itp., wykorzystując podłogę, ściany, wyposażenie pomieszczenia, mocując sznurek do szaf, regałów, sklejając elementy oraz łącząc powstałe moduły z podłożem taśmą samoprzylepną. Uczestnicy mogą pracować indywidualnie lub w małych grupach. Gdy powstanie miasto pełne budowli, ulic, parków, mostów i wiaduktów, proponujemy uczestnikom prezentację swojej pracy. Po powstałym mieście oprowadzają autorzy poszczególnych części. Opowiadając o swej pracy, uzasadniają powstanie budowli, mówią o swoich marzeniach.

Czy Waszym zdaniem miasto jest już gotowe? Kiedy mówimy, że miasto „żyje”? Czego brakuje w Waszym mieście? Czy moglibyście w nim zamieszkać? Czy pasujecie do niego? Wykorzystując gazety, stwórzcie sobie ubrania: spodnie, spódnice, czapki – wszystko, co Wam przyjdzie do głowy. Postarajcie się upodobnić do swojego gazetowego miasta marzeń.

Celem zajęć jest pobudzenie wyobraźni i twórczego myślenia, poszerzenie wiedzy na temat otoczenia oraz możliwość przełożenia fantazji na konkretną formę plastyczną. Terapeutyczna część zajęć dotyczy integracji i współpracy w grupie, czyli wszystkiego, co pozwala funkcjonować w społeczeństwie.

Wojciech Kotyła

pedagog, arteterapeuta MDK w Gliwicach

Bibliografia: Jąder M., *Techniki plastyczne rozwijające wyobraźnię*, Kraków: Oficyna Wydawnicza IMPULS, 2005.

Karolak W., *SZTUKA jako ZABAWA, ZABAWA jako SZTUKA*, Warszawa: Wydawnictwo CODN, 1996.

## Zabawa liternicza „Imię – moja wizytówka”

Zajęcia w pracowni plastycznej Miłki Karpackiej w Młodzieżowym Domu Kultury w Gliwicach.

„Imię – moja wizytówka” to temat zabawy literą i rysunkiem. Polega na zapisaniu własnego imienia za pomocą przeobrażonych liter, z których każda mówi coś o zainteresowaniach autora. Litery przypominają ulubione zwierzaki, jeżdżą na nartach, grają w piłkę lub są zbudowane z pędzli ołówków. Zadanie jest bardzo twórcze, wymaga pomysłowości i angażuje silne emocje – dotyczy bardzo osobistej sprawy – własnego imienia, tożsamości. Temat porusza wyobraźnię, pokazuje nowe możliwości kryjące się pod znakiem graficznym, jakim jest litera, uświadamia, jak odbieramy taki znak. Buduje też samoświadomość. Dzieci szukają określeń opisujących je same – Jaki jestem? Co lubię? Jak najlepiej wyrazić, przedstawić siebie? Kolejnym krokiem jest połączenie wyobraźni z rysunkiem – szukanie najlepszego pomysłu na przeobrażenie liter, wymyślanie, jak przedstawić literę, żeby pomieścić w niej hobby. Praca polega na połączeniu wyobraźni z umiejętnością wyrażania siebie poprzez rysunek i znak graficzny. Zadanie uczy przy okazji precyzji rysowania – litery muszą pozostać czytelne, zapisane fantazyjnie imię wciąż pozostaje napisem.

Temat może być realizowany przez dzieci w różnym wieku od najmłodszych z pierwszych klas szkoły podstawowej, do młodzieży gimnazjalnej i licealnej.

Miłka Karpacka

instruktor pracowni rzeźby i plastyki w Młodzieżowym Domu Kultury





## FILM WCZORAJ I DZIŚ

Historia filmu zaczęła się w grudniu 1895 roku, kiedy w paryskiej kawiarni odbył się krótki pokaz. Film nakręcony przez braci Louisa i Auguste'a Lumiere składał się z kilku prostych scen i zapoczątkował wielką popularność tej dziedziny sztuki.

Pierwsze filmy były nieme – ich akcję wyjaśniały napisy na ekranie, wyświetlane po obrazie. Podczas seansu pianista grał muzykę dobraną do sceny (np. pościgom towarzyszyły szaleńcze rytmy). Pierwsze miejsce w produkcji filmów szybko zajęły Stany Zjednoczone. Publiczność miała swych ulubionych aktorów i aktorki – pojawiły się pierwsze gwiazdy filmowe, jak np. Rudolph Valentino, Charlie Chaplin czy Greta Garbo. Pierwszy pełnometrażowy film z dźwiękiem pokazano w 1927 roku. Widzowie nie chcieli już oglądać filmów niemych – ich czas minął, a grające w nich gwiazdy straciły pracę. Od tego czasu sztuka filmowa stała się rozwija. Kręcone są filmy z efektami specjalnymi, o



Bracia Lumiere, konstruktorzy pierwszego kinematografu

jakich braciom Lumiere nawet się nie śniło. Powstają filmy fabularne, przygodowe (np. „Pan Samochodzik”), młodzieżowe (np. „Zmierzch”, „Harry Potter”), komedie (np. „Asterix i Obelix”), komedie romantyczne (np. „Tylko mnie kochaj”), horrory (np. „Egzorcyzmy Emily Rose”), historyczne („Katyń”, „Pan Wołodyjowski”) i filmy o tematyce regionalnej (np. „Przystanek Zawada”). Wśród licznych gatunków filmowych każdy znajdzie coś dla siebie.

„Przystanek Zawada” w reżyserii Ewy Sępniewicz to pierwszy film nakręcony w ramach promocji zabytków województwa śląskiego. Adresowany jest do młodego widza. Jego akcję umiejscowiono w XIX-wiecznym budynku Zabytkowej Stacji Uzdatniania Wody ZAWADA w Karchowicach. To historia jednego dnia spędzonego w stacji podczas wymiany pompy. Olek – główny bohater (*gra go Aleksander Meryk*) – odwiedza swego wuja, kierownika stacji. Przygoda, jaką przeżywa nastolatek wskutek uruchomienia urządzenia, zmienia jego nastawienie do zabytkowego miejsca, historii i tych, którzy ją tworzyli. W filmie wykorzystano m.in. sceny podwodne.

Czy w dzisiejszych czasach nakręcenie filmu może być sztuką tak jak kiedyś? Jakie filmy można za takie uznać? Te, na których nakręcenie i promocję wydano miliony dolarów (np. „Harry Potter”, „Zmierzch”, „Avatar”), czy takie, które pokazują historię miejsc lub ważne wydarzenia z przeszłości („Potop”, „Katyń”, „Przystanek Zawada”)atek? Tę kwestię każdy musi rozstrzygnąć sam. Osobiście uważam, że często filmy, o których nie jest głośno, które można obejrzeć tylko w wybranych miejscach i przez pewien czas, są dużo ciekawsze od tych, na których promocję wydano miliony. Żeby zobaczyć taki film, warto pojechać nawet do odległego miasta.

### Ważniejsze daty związane z historią filmu:

- 1895 – pierwszy publiczny pokaz w Paryżu
- 1905 – otwarcie pierwszego kina w Stanach Zjednoczonych, zwanego Nickelodeon
- 1907 – założenie Hollywood
- 1927 – pierwszy pełnometrażowy film dźwiękowy – „Śpiewak Jazzbandu”, pierwszy pokaz filmu o rewolucji październikowej pt. „Październik”
- 1928 – Walt Disney tworzy najpopularniejszą postać swoich kreskówek, Myszkę Miki
- 1939 – premiera bijącego rekordy popularności melodramatu pt. „Przeminęło z wiatrem”
- 1960 – brytyjski reżyser filmów grozy Alfred Hitchcock przedstawia swój 50. film pt. „Psychoza”

Encyklopedia szkolna, John Farnodon, wyd. Collins  
[www.pyskowice.pl](http://www.pyskowice.pl)

Magda Kowalczyk  
gimnazjalistka z Gimnazjum nr 14  
w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 10  
w Gliwicach

Wykorzystane fotografie:

J. Płażewski, *Historia filmu*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1995;  
J. Wojnicka, O. Katafiasz, *Słownik wiedzy o filmie*, Bielsko-Biała 2006; [wikimedia.org](http://wikimedia.org)

